

ahua nui o Timi e tu apa i te taha o te ti, te wahi i whanau ai ia i Te Wairoa. I tukua hoki te wati koura me tetahi mea koura ki te pouaru me ta Hori Omana taonga koura hui tahi atu ki ana kupu whakakaha i a Te Huinga i roto i ona ra e uhia nei e te pouri. Ko nga waiata pakeha a Timi i waiatatia "On the Banks of Alan Water," "The Old Folks at Home," "Home Sweet Home."

"TE KAUPAPA O NGHA HAAHI."

Koia tenei ko tetahi o nga putake korero i Te Hui i tu ki Whakaki. Ko tenei putake i aranga mai i roto i nga whakaututu korero i Te Hui Tau i tu ki Nuhaka i te tau 1925, i pataitia ai i reira he aha te kaupapa o Te Haahi Mihingare. Mai i tera wa a tae noamahi ki te 20 o nga ra o Akuhata nei ara ki te ra mo Ta Timi ki Te Whakaki katahi ano ka whakapungia taua putake engari i whakahaeretia i runga i te tono ki nga Haahi kia whakamaramatia tona kaupapa tona kaupapa.

Ko Te tiapana o tenei putake korero ko Matene Whaanga o Nuhaka. I whakamarana ia kia tu mai te mangai o te haahi kia whakamarana ki te iwi i te kaupapa o tona haahi hei titiro ma te hui. I panuitia hoki te reta mai a Wiremu Takana o Taniwaka whakamahi mai mo taua putake me tona ki mai tera e whakaritea tetahi tangata mo te haahi Monuona mo taua hui.

Te Haahi tuatahi i tu ko Te Ringa-tu, a ko Eria raua ko Te Hau nga kai korero mo tera haahi. I whakamarana a Eria ko Te Ringa-tu ki a ia te haahi o Te Kooti, ehara enei i a Ruka nei, i a Te Wabapango nei he peka noa era, kaore hoki ratou i te whakapono ki tetahi atu ahuatanga.

Ko to ratou whakapono kei a Te Kooti tonu, ara he poropiti, a ko ana kupu kei te tu tonu mai ano o te ra i hoki mai i ia i Wharekauri tae mai ki tenei ra. Kei te mau tonu hoki ratou ki Te Ra Hapoti i whakaritea iho ai e Te Karaipiture, a i tono hoki ia kia hapaitia e Te Iwi Maori taua haahi. I whakahuatia ano hoki e Eria nga kupu Hiperu i whakaaria mai kia Te Kooti me ona tikanga katoa o aua kupu, a he mea whakamiharo a Eria e whakahuia ana i aua kupu me tona whakapono i puta mai aua kupu kia Te Kooti me te whakamaoritanga mai.

I muri i tenei ka tu ko Wi Mete o Nuhaka mo Te Haahi Monuona, ka whakatakia mai e ia ana korero i te Kawenata Tawhito tae mai ki nga poropiti, heke iho kia Hōhepa Mete kaurumatua me Hōhepa tamaiti ka tu poropiti ia, tekau-ma-wha ano ona tau ka whakaaria mai kia ia nga mea o Te Rangi me nga kupu whakamarana o Te Karaipiture, me Te pukapuka Moromona, me te pukapuka o Nivai, me nga whakabaere katoa mo te whakapono ma te Hunga Tapu o nga ra o Muri nei. I whakamarana ano hoki ia i nga kupu o Te Kawenata Tawhito mo tetahi iwi mohoa, ara ka noho haere i runga maunga, i mahara ia kei te hangai enei korero ki Te Hunga Tapu notemua he pera to ratou pa tapu me to ratou whenua. He nui nga painga e akoungia ana e to ratou haahi, kaua nga mahi kino katoa. He